

Locurile și contextele de descoperire ale tezaurelor romane imperiale din Oltenia

Silviu I. PURECE

Keywords: Oltenia, Olt Valley, hoard, roman, economy.

Abstract

Discovery Places and Contexts of Roman Imperial Hoards from Oltenia

In this article we present the roman imperial hoards founded in the territory of Oltenia and also the discovery contexts. These aspects are very important when we want to study the economical, social and political situation of the region in roman period. We can identify some distinct areas with specific hoards:

1. *Olt Valley, from the entrance in this region to Drăgășani (jud. Vâlcea);*
2. *Olt Valley, between Slatina and Slăveni (jud. Olt);*
3. *Upper Jiu river, with a extension to Danube;*
4. *Lower Jiu river, from Craiova (jud. Dolj) to Danube, with an extension in the field region between Olt and Jiu;*
5. *Danube Valley, from Gruia (jud. Mehedinți), to Corabia (jud. Olt).*

We don't have any hoard in central region of Oltenia, maybe because this region had a less importance in the economy and was, probably, left aside by the barbarian incursions.

Locul de descoperire al unui tezaur, precum și contextul arheologic din care provine acesta sunt vitale pentru buna înțelegere a realităților de ordin economic, social și politic ce pot fi extrase din analizarea fenomenului teaurizării într-un anumit moment cronologic. Considerăm că un asemenea demers este necesar și în cazul teritoriilor sud-carpătice ale Daciei romane. Vom prezenta în cele ce urmează situația fiecărui tezaur și fragment de tezaur în funcție de moneda care încheie fiecare ansamblu monetar.

1. Hadrianus¹

În această categorie intră tezaurele de la: Brăbeți (com. Dănești, jud. Dolj), Drobeta-Turnu Severin (jud. Mehedinți) și Flămânda-Cremenari (com. Galicea, jud. Vâlcea).

1. Tezaurul de la Brăbeți a fost descoperit în regiunea de sud-est a Olteniei, la est de Valea Jiului. Zona 4. Context neprecizat².

2. Tezaurul de la Flămânda-Cremenari provine din regiunea de nord-est a Olteniei, la est de Valea Oltului. Zona 1. Context neprecizat³.

¹ Harta 1.

² Protase 1965, nr. 23.

³ Protase 1965, nr. 29.

3. Tezaurul de la Drobeta-Turnu Severin găsit în regiunea de nord-vest a Olteniei, Valea Dunării. Zona 3. În zona necropolei de est a Drobetei¹.

Cele trei tezaure au fost descoperite în zone diferite ale Olteniei. Din păcate nu cunoaștem contextul decât pentru unul dintre tezaure, este vorba de cel provenit de la Drobeta-Turnu Severin.

2. Marcus Aurelius²

Tezaurul din această categorie sunt: Belcinu II (com. Calopăr, jud. Dolj), Drăghiceni (jud. Olt), Gostavăț II (jud. Olt), Râmnicu Vâlcea (jud. Vâlcea) și Vișoara I (com. Drăgotești, jud. Dolj).

1. Tezaurul Belcinu II a fost descoperit în regiunea de sud a Olteniei, la vest de Valea Jiului. Zona 5. Context neprecizat³.

2. Tezaurul de la Drăghiceni a fost descoperit în regiunea de sud-est a Olteniei, la vest de Valea Oltului. Zona 2. Într-o așezare de epocă romană⁴.

3. Tezaurul Gostavăț II provine din regiunea de sud-est a Olteniei, la vest de Valea Oltului. Zona 2. La câteva sute de metri de o așezare de epocă romană⁵.

4. Tezaurul de la Râmnicu Vâlcea a fost găsit în regiunea de nord-est a Olteniei, la vest de Valea Oltului. Zona 1. Într-o așezare romană⁶.

5. Tezaurul Vișoara I (jud. Dolj) provine din regiunea de sud-est a Olteniei, zona 2. Context necunoscut⁷.

Din cele cinci tezaure descoperite pe teritoriul Olteniei, patru se găsesc în zona de sud-est a Olteniei, doar tezaurul descoperit la Râmnicu Vâlcea fiind cumva excentric, în zona de nord-est a regiunii. Pentru trei tezaure se cunoaște contextul larg al descoperirii, specificându-se că provin din așezări sau din apropierea unor așezări de epocă romană.

3. Commodus⁸

Din această categorie avem 4 tezaure descoperite pe teritoriul Olteniei, este vorba de tezaurele de la Butoiești (jud. Mehedinți), Desa (jud. Dolj), Gârla Mare (jud. Mehedinți) și Slatina (jud. Olt).

1. Tezaurul de la Butoiești este singurul descoperit în zona centrală a Olteniei, motiv pentru care nu putem să-l includem într-una dintre cele 5 regiuni. Context neprecizat⁹.

2. Tezaurul de la Desa a fost găsit în regiunea de sud a Olteniei. Zona 5¹⁰.

3. Tezaurul Gârla Mare a fost găsit în regiunea de sud-vest a Olteniei, în apropiere de Dunăre. Zona 5. La 200 de metri spre sud au fost descoperite obiecte romane¹¹.

¹ Ardevan 1996, p. 17.

² Harta 1.

³ Mîțea 1981, p. 385, nr. 97.

⁴ Popilian, Chițu 1980, p. 85.

⁵ Popilian 1971, p. 35.

⁶ Dumitrașcu 1996, p. 96.

⁷ Toropu, Stoica 1970, pp. 494-495.

⁸ Harta 1.

⁹ Popilian, Mircești 1989, pp. 37-42; Bold, Stoica 1999, pp. 37, 42.

¹⁰ Stângă, Bălțeanu 2002, pp. 113-119.

¹¹ Preda 1974, p. 68.

4. Tezaurul de la Slatina provine din zona centrală a Văii Oltului Inferior. Zona 2. Context necunoscut¹.

Tezaurile au fost descoperite în zone diferite. Acest lucru se poate datora și condițiilor particulare care au provocat ascunderea lor².

4. Septimius Severus³

1. Tezaurul Celei II (jud. Olt) provine din regiunea de nord-est a Olteniei, zona 5. Context necunoscut⁴.

5. Caracalla⁵

1. Tezaurul de la Enoșești (jud. Olt) a fost descoperit în zona centrală a Oltului Inferior. Se pare că a fost descoperit în castrul roman (Acidava)⁶.

6. Elagabalus⁷

1. Tezaurul de la Castranova (jud. Dolj) provine din regiunea de sud a Olteniei, zona 4. Context necunoscut⁸.

2. Tezaurul de la Frâncești (jud. Vâlcea) a fost găsit în regiunea de nord-est a Olteniei, zona 1. Context necunoscut⁹.

3. Tezaurul de la Pădurețu (jud. Vâlcea) a fost descoperit în regiunea de nord-est a Olteniei, zona 1. Context necunoscut¹⁰.

4. Tezaurul de la Slăvitești-Băbeni (jud. Vâlcea) provine din regiunea de nord-est a Olteniei, zona 1. Context necunoscut¹¹.

Din cele 4 tezaure, 3 au fost descoperite în zona 1, într-un spațiu restrâns, cu o lungime de aproximativ 5 km¹².

7. Severus Alexander¹³

1. Tezaurul de la Barza (jud. Gorj) a fost descoperit în zona de nord-vest a Olteniei, zona 3. Provine din apropierea unei *villa rustica*¹⁴.

2. Tezaurul de la Horezu (jud. Vâlcea) a fost găsit în regiunea de nord-est a Olteniei, zona 1. Context necunoscut¹⁵.

3. Tezaurul de la Pârșani (jud. Dolj) provine din regiunea bazinului inferior al Jiului, zona 4. Context neprecizat¹⁶.

Tezaurile provin din regiuni diferite. Doar despre depozitul monetar de la Barza avem informații mai detaliate, celelalte două fiind foarte puțin cunoscute.

¹ Protase 1965, nr. 66.

² Vezi Purece 2008.

³ Harta 1.

⁴ Mitrea 1966, p. 407, nr. 23.

⁵ Harta 1.

⁶ Protase 1965, nr. 33.

⁷ Harta 1.

⁸ Protase 1965, nr. 25.

⁹ Depeyrot, Moisil 2004.

¹⁰ Preda 1996, pp. 109-115.

¹¹ Purece 2007, p. 25-32.

¹² Purece 2008, pp. 95-97.

¹³ Harta 1.

¹⁴ Popilian, Gherghe 1998-2003, p. 107.

¹⁵ Mitrea 1964, p. 380, nr. 50.

¹⁶ Mitrea 1969, p. 548, nr. 51.

8. Maximinus Thrax¹

1. Tezaurul de la Dăbuleni (jud. Dolj) a fost descoperit în zona de sud a Olteniei, zona 5. Este posibil să provină dintr-o așezare romană².

9. Gordianus III³

Un număr de 11 tezaure au fost descoperite pe teritoriul Daciei sud-carpătice și sunt încheiate cu monedă de la Gordianus III:

1. Tezaurul de la Amărăștii de Jos (jud. Dolj) provine din zona dintre Olt și Jiu, încadrându-se în zona 4. Context necunoscut⁴.

2. Tezaurul Bârca II (jud. Dolj) a fost descoperit în zona de câmpie a Olteniei, de la vest de Jiu. Provine dintr-o așezare romană⁵.

3. Tezaurul de la Bălești (jud. Gorj) a fost găsit în nord-vestul Olteniei, în zona 3. Context neprecizat⁶.

4. Tezaurul Bumbești II (jud. Gorj) provine din regiunea de nord a Olteniei, din zona 3. A fost găsit în castrul de la Bumbești-„Gară”⁷.

5. Tezaurul de la Caracal (jud. Olt) a fost descoperit în regiunea de sud-est a Olteniei, în zona 2. Locul descoperirii se află în apropierea unei *villa rustica*⁸.

6. Tezaurul de la Dobridor (jud. Dolj) a fost descoperit în regiunea de sud-est a Olteniei, în zona 5. Context neprecizat⁹.

7. Tezaurul de la Drăgășani (jud. Vâlcea) provine din regiunea de est a Olteniei, zona 1. În apropiere au fost descoperite obiecte și ziduri romane¹⁰.

8. Tezaurul de la Gruia (jud. Mehedinți) a fost descoperit în regiunea de sud-vest a Olteniei, în zona 5. În apropiere se află o așezare de epocă romană¹¹.

9. Tezaurul de la Săpata de Jos (jud. Argeș) provine din vestul Munteniei, dintr-o regiune în care procesul de teaurizare a fost foarte puțin prezent. A fost găsit în partea de nord a castrului de la Săpata de Jos, în *praetentura*¹².

10. Tezaurul de la Sâmburești (jud. Olt) a fost descoperit în extremitatea vestică a Munteniei, din zona 1. Context neprecizat¹³.

11. Tezaurul de la Vârtop (jud. Dolj)¹⁴ a fost găsit în regiunea de sud-est a Olteniei, zona 1.

10. Philippus Arabs¹⁵

Cu monedă de la Philippus Arabs se încheie 18 tezaure descoperite pe teritoriul Olteniei:

¹ Harta 1.

² Rădulescu, Maruțelu 2003, p. 38.

³ Harta 2.

⁴ Protase 1965, nr. 6.

⁵ Preda 1968, pp. 175-176.

⁶ Mitrea 1979, pp. 15-37.

⁷ Marinoiu 2005, p. 175.

⁸ Popilian, Chițu 1997, p. 31.

⁹ Iliescu 1940, pp. 141-144.

¹⁰ Popilian, Persu 1996-1997, p. 45.

¹¹ Popilian, Davidescu 2000, p. 69.

¹² Mitrea 1968, p. 198.

¹³ Mitrea, Mihăilescu – Bârliba 1992, pp. 75-87.

¹⁴ Popilian 1998, pp. 43-69.

¹⁵ Harta 3.

1. Tezaurul Belcinu I (jud. Dolj) provine din zona de câmpie a Olteniei, locul descoperirii fiind situat la vest de Jiu, zona 4. Contextul descoperirii este necunoscut¹.

2. Tezaurul Bârca III (jud. Dolj) a fost descoperit în regiunea de câmpie de la vest de Jiu, zona 4. Provine dintr-o așezare romană².

3. Tezaurul de la Brădiceni (jud. Gorj) provine din zona de nord-vest a Olteniei, zona 3. Context neprecizat³.

4. Tezaurul de la Bumbăști-Jiu I (jud. Gorj) a fost descoperit în regiunea de nord a Olteniei, din zona 3. Provine din vicus-ul militar din zona de nord a castrului⁴.

5. Tezaurul Celei I (jud. Olt) provine din sud-estul Olteniei, zona 5. Context necunoscut⁵.

6. Tezaurul de la Căineni-Călinești (jud. Vâlcea) a fost găsit în nord-estul Olteniei, zona 1. Context necunoscut⁶.

7. Tezaurul de la Galicea Mare (jud. Dolj) provine din sudul Olteniei, zona 5. Context neprecizat⁷.

8. Fostul județ Gorj – nu avem date despre locul exact de descoperire al tezaurului⁸.

9. Gura Padinei II (jud. Olt) a fost descoperit în zona de sud-est a Olteniei, zona 5. Context neprecizat⁹.

10. Tezaurul de la Ionești Govorii (jud. Vâlcea) a fost descoperit în zona de nord est a Olteniei, zona 1. Găsit în turnul de la colțul de NV al castrului roman¹⁰ sau în terme¹¹.

11 și 12. Tezaurile Moțăței I și III – provin din regiunea de sud-vest a Olteniei, zona 5. Nu sunt cunoscute contextele descoperirilor¹².

13. Tezaurul de la Ocolna (jud. Dolj) – a fost găsit în regiunea de câmpie dintre Olt și Jiu, zona 4. Context neprecizat¹³.

14. Tezaurul Slăveni I (jud. Olt) – provine din regiunea de sud-est a Olteniei, zona 2. A fost descoperit într-o baracă militară din incinta castrului roman¹⁴.

15. Tezaurul Slăveni II (jud. Olt) – provine din regiunea de sud-est a Olteniei, zona 2. A fost descoperit în așezarea civilă a castrului de la Slăveni¹⁵.

16. Tezaurul de la Slobozia (jud. Gorj) – a fost descoperit în regiunea de nord-vest a Olteniei, zona 3. Context neprecizat¹⁶.

¹ Tudor 1968, p. 125.

² Rădulescu, Tătulea 1990-1995, p. 72.

³ Protase 1965, nr. 24.

⁴ Gherghe, Gherghe 1977, pp. 9-14.

⁵ Protase 1965, nr. 26.

⁶ Müller 1890, pp. 37-42.

⁷ Rădulescu 2001, pp. 94-107.

⁸ Protase 1965, nr. 40.

⁹ Poenaru-Bordea, Mitrea 1992, p. 204; Preda 2001, pp. 85-91.

¹⁰ Petre-Govora 1968, p. 207.

¹¹ Vlădescu 1983, p. 90.

¹² Iliescu 1941, pp. 160-169; Mitrea 1969, p. 547, nr. 47.

¹³ Mitrea 1984, p. 188, nr. 112.

¹⁴ Tudor 1970, pp. 67-83.

¹⁵ Toropu 1978, p. 62.

¹⁶ Protase 1965, nr. 67.

17. Tezaurul de la Tunarii Vechi (jud. Dolj) – a fost descoperit în regiunea sud-vest a Olteniei, zona 5. Context neprecizat¹.

18. Fragmentul de tezaur folosit pentru confecționarea unui fragment de centură, provenit probabil din județul Vâlcea. Nu avem date concrete privind locul și contextul descoperirii².

Tezaurele se concentrează, în special, în regiunea de câmpie din sudul Olteniei, unde au fost ascunse 12 tezaure încheiate cu monedă de la Philippus Arabs. O a doua regiune, în care au fost descoperite astfel de tezaure, este cea de nord a Olteniei, zonele văilor Oltului și Jiului. Nici unul dintre depozitele monetare finalizate cu monedă de la Philippus Arabs nu a fost descoperit în centrul Olteniei.

11. Traianus Decius³

Până în prezent sunt cunoscute 3 tezaure descoperite în regiunea de sud a Daciei și încheiate cu monedă de la Traianus Decius:

1. Tezaurul Bârca I (jud. Dolj) a fost găsit în regiunea de câmpie de la vest de Jiu, zona 4. Provine dintr-o așezare romană⁴.

2. Tezaurul Bârca IV (jud. Dolj) a fost descoperit în regiunea de câmpie de la vest de Jiu, zona 4. Provine dintr-o așezare romană⁵.

3. Tezaurul de la Leurda (jud. Gorj) – provine din regiunea de nord-vest a Olteniei, zona 3. Nu a fost descoperit într-o așezare romană⁶.

Interesant este că dintre cele trei tezaure descoperite în Oltenia și încheiate cu monedă de la Traianus Decius, două provin din aceeași localitate, Bârca (jud. Dolj). Un astfel de caz este extrem de rar, mai ales dacă ne gândim că tezaurele au fost ascunse de locuitorii unei așezări rurale. Cel de-al treilea tezaur provine dintr-o altă regiune și pare că ține de un orizont de teaurizare diferit⁷.

12. Trebonianus Gallus⁸

Au fost descoperite 4 tezaure încheiate cu emisiuni ale lui Trebonianus Gallus:

1. Tezaurul de la Râureni (jud. Vâlcea) provine din regiunea de nord-est a Olteniei, zona 1. Nu a fost descoperit într-o așezare romană, cea mai apropiată este cea de la Stolniceni situată la 2 km distanță⁹.

2. Tezaurul de la Strâmpțu (jud. Mehedinți) a fost descoperit în regiunea de nord-vest a Olteniei. Context necunoscut¹⁰.

Alte 2 tezaure au cea mai recentă emisiune de la Volusianus:

3. Tezaurul de la Seliște (jud. Mehedinți) a fost descoperit în regiunea de nord-vest a Olteniei, zona 3. Context neprecizat¹¹.

¹ Mitrea 1969, p. 549, nr. 62.

² Purece 2006, pp. 537-544.

³ Harta 4.

⁴ Iliescu 1971, p. 328.

⁵ Petolescu 1990, p. 17.

⁶ Popilian 1974, p. 147.

⁷ Purece 2008, p. 105.

⁸ Harta 4.

⁹ Nubar, Purcărescu 1972, p. 162.

¹⁰ Mitrea 1974, pp. 55-64.

¹¹ Tudor 1968, p. 128.

4. Tezaurul de la Sisești (jud. Mehedinți) provine din regiunea de nord-vest a Olteniei, zona 3. Context necunoscut¹.

Se poate observa că majoritatea tezaurilor provin din regiunea de nord-vest a Olteniei, zona 3. Excepție face tezaurul de la Răureni situat în cu totul altă regiune. Din păcate nu avem date foarte concludente cu privire la contextul descoperirilor.

13. Valerianus²

Pe teritoriul Daciei sud-carpatice au fost descoperite 2 tezaure încheiate cu monedă de la Valerianus:

1. Tezaurul de la Olteni (jud. Vâlcea) provine din nord-estul Olteniei, zona 1. Nu a fost asociat cu descoperiri de obiecte de factură romană³.

2. Tezaurul de la Stănești (jud. Vâlcea) a fost descoperit în regiunea de nord-est a Olteniei, zona 1. Nu au fost descoperite materiale arheologice de epocă romană în imediata sa apropiere⁴.

Tezaurile au fost descoperite în zona 1, ascunderea lor fiind provocată probabil de același eveniment.

14. Aurelianus⁵

1. Tezaurul Viișoara II (jud. Dolj)⁶ a fost descoperit nu departe de Romula. Zona 2. Context necunoscut.

După cum se poate vedea și în harta 5, tezaurele descoperite pe teritoriul Olteniei se grupează în mai multe regiuni distincte. Putem distinge, astfel, 5 zone geografice destul de bine conturate. Le vom enumera de la est la vest:

1. Valea Oltului cu afluenții ei, zona subcarpatică, având la limită sudică orașul Drăgășani (jud. Vâlcea);
2. Valea Oltului, zona de câmpie, între Slatina și Slăveni (jud. Olt);
3. Bazinul Jiului superior, cu o prelungire către Dunăre;
4. Jiul inferior, la sud de Craiova (jud. Dolj), cu o extensie sudică către est, în zona de câmpie dintre Olt și Jiu;
5. Valea Dunării, de la Gruia (jud. Mehedinți), până la Corabia (jud. Olt).

Dacă este să eliminăm cele cinci regiuni menționate mai sus, putem observa că, până în prezent, nu avem tezaure descoperite în zona centrală a Olteniei, cu o singură excepție tezaurul de la Butoiești.

Nu întâlnim tezaure în regiuni precum:

1. Bazinul Oltețului;
2. Bazinul Gilortului;
3. Bazinul Amaradiei;
4. Zona de la sud de râul Motru;
5. Oltul Inferior, la sud de Slăveni;

¹ Protase 1965, nr. 63.

² Harta 4.

³ Mitrea 1971, pp. 115-142.

⁴ Purece 2005.

⁵ Harta 4.

⁶ Mitrea 1982, pp. 97-106.

6. Muntenia de vest, cea mai mare parte a zonei dintre Limesul Alutanus și Limesul Transalutanus.

Zonele cu descoperiri monetare nu sunt lipsite de alte materiale de epocă romană¹, însă lipsa cercetărilor arheologice detaliate nu ne permite să facem comparații privind densitatea locuirii și nici să precizăm în ce puncte, dintre cele menționate, au existat așezări romane sau doar descoperiri izolate, sezoniere. Din păcate există tendința asocierii descoperirilor din mediul rural cu existența obligatorie a unor așezări, astfel că uneori ajungem la o densitate de așezări care aproape o egalează pe cea actuală. Dintre regiunile Olteniei, cele mai puține puncte cu descoperiri de epocă romană sunt cunoscute pentru teritoriul județului Vâlcea, aceasta datorită cercetărilor de teren, a periegezelor care lipsesc aproape cu desăvârșire. Nu este exclus ca acest fenomen să se datoreze și ocolirii de către barbari a acestor regiuni deluroase, aceștia preferând regiunea de câmpie și înaintarea cât mai rapidă către sud.

Teritoriile în care au fost ascunse tezaure au beneficiat de o situație mai avantajoasă. Printre regiunile cu o mare densitate de tezaure este zona de sud a Olteniei și Valea Jiului inferior. Zona sudică a Văii Oltului se bucură de prezența unor importante garnizoane, dar și de cea a Romulei², important centru urban. Regiunea de câmpie a Oltenia a avut o importanță agricolă aparte, aici fiind atestate arheologic o serie de ferme de tip *villa rustica*, dar și așezări rurale importante³.

În zona de nord-vest a Olteniei tezaurele apar în jurul drumului roman care unea Drobeta cu fortificațiile romane de la Bumbesti-Jiu și unde, probabil, avem o densitate mai mare de locuire, pe aici făcându-se legătura cu teritoriile nord-carpatică⁴. În zona de nord-est a Olteniei drumul ce ducea prin Defileul Oltului spre Transilvania și garnizoanele de aici vor influența tezaurizarea, la care trebuie să adăugăm posibilele venituri aduse de exploatarea sării de la Ocnele Mari și îmbarcarea ei pe Olt la Stolniceni (Buridava romană)⁵.

Credem că publicarea unor repertorii arheologice detaliate, Oltenia fiind deficitară la acest capitol și îndreptarea atenției cercetării arheologice asupra mediului rural vor putea clarifica situația din zonele lipsite de tezaure.

¹ Tudor 1968, pp. 224-241; Stângă 1998, p. 275; Marinoiu 2004, p. 8; Calotiu 1982, pp. 43-59; Stângă 2005, p. 118.

² Tătulea 1994.

³ Tudor 1974.

⁴ Fodorean 2006, p. 235.

⁵ Bichir, Barda^ou 1983, p. 340.

BIBLIOGRAFIE/BIBLIOGRAPHY

- Ardevan 1998 R. Ardevan, *Viața municipală în Dacia romană*, Timișoara, 1998.
- Bichir, Bardașu 1983 Gh. Bichir, P. Bardașu, *Șantierul arheologic Stolniceni – Buridava (jud. Vâlcea)*, în *MCA XV*, 1983.
- Bold, Stoica 1999 C. Bold, O. Stoica, *Un lot monetar provenind din tezaurul de la Butoiești (jud. Mehedinți)*, în *Oltenia III/1*, 1999.
- Calotoiu 1982 Gh. Calotoiu, *Repertoriul arheologic roman al Gorjului*, în *Litua*, II, 1982.
- Depeyrot, Moisil 2004 G. Depeyrot, D. Moisil, *Le trésor de Frâncești. Les débuts de la crise du denier (98-235)*, Wetteren, 2004.
- Dumitrașcu 1996 A. Dumitrașcu, *O pușculiță cu denari romani imperiali descoperită la Râmnicu Vâlcea*, în *BSNR*, 140-141 (1992-1993), 1996.
- Fodorean 2006 F. Fodorean, *Drumurile din Dacia romană*, Cluj-Napoca 2006.
- Gheorghe, Gheorghe 1977 O. Gheorghe, P. Gheorghe, *Tezaurul de la Bumbești-Jiu*, în *RM*, 46, 2, 1977.
- Iliescu 1940 O. Iliescu, *Tezaurul roman imperial de la Dobridor*, în *Oltenia*, I, nr. 9, 1940.
- Iliescu 1941 O. Iliescu, *Tezaurul roman imperial de la Moșăței-Dolj*, în *Oltenia*, II, nr. 11-12, 1941.
- Iliescu 1971 O. Iliescu, *Primul tezaur monetar găsit la Bârca (jud. Dolj)*, în *SCN*, V, 1971.
- Marinoiu 2004 V. Marinoiu, *Romanitatea în nordul Olteniei*, Tg. Jiu, 2004.
- Marinoiu 2005 V. Marinoiu, *Un nou tezaur imperial descoperit în castrul de la Bumbești Jiu, județul Gorj*, în *Apulum*, XLII, 2005.
- Mitrea 1966 B. Mitrea, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumanie*, în *Dacia N.S.*, X, 1966.
- Mitrea 1969 B. Mitrea, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumanie*, în *Dacia NS*, XIII, 1969.
- Mitrea 1974 B. Mitrea, *Un tezaur de monede romane imperiale din vestul Olteniei*, în *Drobeta*, 1, 1974.
- Mitrea 1981 B. Mitrea, *Découvertes monétaires en Roumanie 1980 (XXIV)*, în *Dacia NS*, XXV, 1981.

- Mitrea, Mihăilescu-Bârliba 1992 I. Mitrea, V. Mihăilescu-Bârliba, *Din nou despre tezaurul de la Sâmburești (jud. Olt)*, în *BSNR*, 134-139, (1986-1991), 1992.
- Mitrea 1964 B. Mitrea, *Découvertes anciennes et plus récentes de monnaies antiques et byzantines en République Populaire Roumanie*, în *Dacia N.S.*, VIII, 1964.
- Mitrea 1968 B. Mitrea, *Cu privire la tezaurul monetar roman imperial de la Săpata de Jos și prăbușirea limesului Transalutanus*, în *SCN*, IV, 1968.
- Mitrea 1969 B. Mitrea, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumanie*, în *Dacia N. S.*, XIII, 1969.
- Mitrea 1971b B. Mitrea, *Un document numismatic din a doua jumătate a secolului al III-lea: tezaurul de monede romane de la Olteni*, în *SCN*, V, 1971.
- Mitrea 1979 Bucur Mitrea, *Tezaurul monetar de la Bălești, jud. Gorj, din vremea lui Gordian al III-lea*, în *CN*, II, 1979.
- Mitrea 1982 B. Mitrea, *Un tezaur monetar de la Aurelian descoperit în Oltenia*, în *Oltenia*, 4, 1982.
- Mitrea 1984 B. Mitrea, *Découvertes monétaires en Roumanie 1981, 1982 et 1983 (XXV, XXVI et XXVII)*, în *Dacia NS*, XXVIII, 1984.
- Müller 1890 H. Müller, *Ein neuer Fund von römischer Silberdenare*, în *Korrespondenzblatt der Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, XIII, 4, 1890.
- Nubar, Purcărescu 1972 H. Nubar, P. Purcărescu, *Note pe marginea unui tezaur monetar din epoca romană, descoperit la Râureni, jud. Vâlcea*, în *Buridava*, 1, 1972.
- Petolescu 1990 C. M. Petolescu, *Al patrulea tezaur monetar descoperit la Bârca (jud. Dolj)*, în *CN*, VI, 1990.
- Petre-Govora 1968 Gh. I. Petre-Govora, *Tezaurul monetar de la Ioneștii Govorii. Condiții de descoperire*, în *SCN* IV, 1968.
- Poenaru Bordea, Mitrea 1992 Gh. Poenaru Bordea, B. Mitrea, *Découvertes monétaires en Roumanie 1991 (XXXV)*, în *Dacia NS*, XXXVI, 1992.
- Popilian 1971 Gh. Popilian, *Descoperirea monetară de la Gostavăț (jud. Olt)*, în *Historica*, II, 1971.
- Popilian 1974 Gh. Popilian, *Tezaurul de monede romane descoperit la Leurda-orașul Motru (jud. Gorj)*, în *Drobeta*, I, 1974.
- Popilian 1998 Gh. Popilian, *Câteva considerații cu privire la tezaurul de Vârtop, jud. Dolj*, în *AO*, 13, 1998.
- Popilian, Chițu 1980 Gh. Popilian, Șt. Chițu, *Tezaurul de monede romane de la Drăghiceni (jud. Olt)*, în *Oltenia*, II, 1980.
- Popilian, Chițu 1997 Gh. Popilian, Șt. Chițu, *Tezaurul roman de monede imperiale descoperit la Caracal*, în *AO*, 12, 1997.

- Popilian, Davidescu 2000 Gh. Popilian, M. Davidescu, *Tezaurul de monede romane imperiale descoperit la Gruia*(jud. Mehedinți), în *Drobeta*, X, 2000.
- Popilian, Gheorghe 1998-2003 Gh. Popilian, P. Gheorghe, *Tezaurul de monede romane imperiale descoperit la Barza, com. Dănești, jud. Gorj*, în *BSNR*, XCII-XCVII, 1998-2003.
- Popilian, Persu 1996-1997 Gh. Popilian, E. Persu, *Tezaurul de monede romane imperiale de la Drăgășani*, în *BSNR*, XC-XCI, 1996-1997.
- Popilian, S.-Mircești, 1989 Gh. Popilian, I. S.-Mircești, *Tezaurul de monede romane imperiale de la Butoiești* (jud. Mehedinți), în *SCN*, IX, 1989.
- Preda 1968 C. Preda, *Tezaurul monetar de la Bârca* (jud. Dolj) și unele probleme privind atacurile carpilor din anii 242 și 245 în Dacia romană, în *SCN*, IV, 1968.
- Preda 1974 C. Preda, *Tezaurul monetar din epoca romană descoperit la Gârla Mare*, în *Historica*, III, 1974.
- Preda 2001 C. Preda, *Un nou lot de monede din tezaurul roman imperial de la Gura Padinii, jud. Olt*, în *Simpozion de numismatică*, Chișinău, 2001.
- Preda1996 C. Preda, *Tezaurul monetar imperial de la Pădurețu, jud. Vâlcea*, în *BSNR* 140-141 (1992-1993), 1996.
- Protase 1965 D. Protase, *Les trésors monétaires de la Dacie Romaine. Leur signification sociale-économique et ethno-politique*, în *Congresso internazionale di numismatica*, Roma, 1965.
- Purece 2005 S. I. Purece, *Tezaurul de la Stănești*, București, 2005
- Purece 2006 S. I. Purece, *A girldes? Fragment made of roman imperial coins kept in the collection of the County Museum of Vâlcea*, în *Studia in honorem Demetrii Protase*, Cluj-Napoca, 2006.
- Purece 2007 S. I. Purece, *Discuții privind un tezaur necunoscut de monede romane imperiale descoperit la hotarul dintre Slăvitești și Băbeni, județul Vâlcea*, în *Monedă și comerț în sud-estul Europei*, I, Sibiu, 2007.
- Purece 2008 S. I. Purece, *Orizonturile de tezaure din zona de sud a provinciei Dacia*, în *Monedă și comerț în sud-estul Europei*, II, Sibiu, 2008.
- Rădulescu 2001 T. Rădulescu, *Tezaurul monetar de la Galicea Mare, județul Dolj, din vremea lui Filip Arabul*, în *Oltenia*, XIII, 2001.
- Rădulescu, Maruțelu 2003 T. Rădulescu, M. Maruțelu, *Un tezaur de denari romani imperiali din vremea împăratului Maximin Thrax descoperit la Dăbuleni-Dolj*, în *AO*, 17, 2003.

- Rădulescu, Tătulea 1990-1995 T. Rădulescu, C. M. Tătulea, *Al III-lea tezaur de monede romane imperiale descoperit la Bârca-Dolj*, în *Oltenia I*, 1990-1995.
- Stângă 1998 I. Stângă, *Viața economică la Drobeta în secolul II-VI p. Chr.*, București, 1998.
- Stângă 2005 I. Stângă, *Villa rustica de la Gârla Mare*, Craiova, 2005.
- Stângă, Bălțeanu 2002 I. Stângă, D. Bălțeanu, *Tezaurul de denari romani imperiali de la Desa (jud. Dolj)*, în *Drobeta*, XI-XIII, 2002.
- Tătulea 1994 C. M. Tătulea, *Romula-Malva*, București, 1994.
- Toropu 1978 O. Toropu, *Un nou tezaur monetar roman descoperit la Slăveni*, în *Drobeta*, 3, 1978.
- Toropu, Stoica 1970 O. Toropu, O. Stoica, *Descoperiri arheologice și numismatice din Oltenia*, în *Materiale*, IX, 1970.
- Tudor 1968 D. Tudor, *Oltenia Romană*, București, 1968.
- Tudor 1970 D. Tudor, *Distrușterea castrului roman de la Slăveni*, pe *Olt*, în *Historica*, I, 1970.
- Tudor 1974 D. Tudor, *Sucidava*, Craiova, 1974.
- Vlădescu 1983 C. M. Vlădescu, *Armata romană în Dacia Inferior*, București, 1983.

HĂRȚI

1. Distribuția teritorială a tezaurilor încheiate cu monedă de la:

	Hadrianus		Marcus Aurelius		Commodus
	Septimius Severus		Caracalla		Elagabalus
	Severus Alexander		Maximinus Thrax		

2. Distribuția teritorială a tezaurelor încheiate cu monedă de la Gordinus III

3. Distribuția teritorială a tezaurelor încheiate cu monedă de la Philipus Arabs

4. Distribuția teritorială a tezaurilor încheiate cu monedă de la:

Traianus Decius

Trebonianus Gallus

Valerianus

Aurelianus

5. Zonele de concentrare a tezaurilor descoperite pe teritoriul Olteniei